

Pranešimas spaudai

Liuksemburgas, 2020 m. rugsėjo 24 d.

Auditoriai apžvelgia, kaip ES atsakas į 2008–2012 m. krizes padidino finansų sektoriaus atsparumą

COVID-19 pandemijos poveikis gerokai viršija 2008–2012 m. finansų ir valstybių skolų krizių poveikį, o ekonominis domino efektas dar tęsiasi. Siekiant pažangaus gaivinimo, mums reikės pasimokyti iš praėjusios krizės ir atsižvelgti į nustatytus trūkumus. Šiandien Europos Audito Rūmai paskelbė savo naujausią apžvalgą, kurioje vertinami per paskutinį dešimtmetį įvykę ES ekonominės ir finansinės struktūros pokyčiai ir nurodomi neišspręsti uždaviniai, galimos grėsmės ir politikos trūkumai.

2008–2012 m. pasaulinė finansų krizė ir jos sukeltos ekonomikos bei euro zonos valstybių skolų krizės turėjo ilgalaikį poveikį ES augimui ir fiskaliniam stabilumui. Jų poveikis sustiprėjo dėl ES finansų sistemos trūkumų, netinkamų politikos priemonių, stebėjimo ir reglamentavimo aplinkos, taip pat dėl neužbaigtos euro zonos institucinės struktūros. Vykstant COVID-19 pandemijai šiuo metu yra išbandomas ES ekonominės ir finansinės struktūros atsparumas, vertinant tiek ekonominio poveikio dydį, tiek visuomenės atsako mastą.

„Manėme, kad praėjus dešimtmečiui po pasaulinės finansų krizės yra svarbu įvertinti ES atsaką, – teigė už apžvalgą atsakinga Audito Rūmų narė Ivana Maletić. – COVID-19 sukeltas ekonominis sukrėtimas yra gerokai didesnis nei ekonominis sukrėtimas, patirtas 2008 m., tačiau atsižvelgus į įgytą patirtį bus lengviau įveikti dabartinius iššūkius.“

Šioje apžvalgoje, kurioje remiamasi ankstesniais auditais ar kitų atitinkamų ES ir tarptautinių organizacijų atlikta analize, auditoriai pažymi, kad kovai su finansų krizėmis skirtas ES priemonių rinkinys per pastaruosius metus tapo geresnis. Europos Sąjungoje įsteigtos ES lygmens finansų sektoriaus priežiūros institucijos, sugriežtintas bankų reguliavimas ir priežiūra ir sukurta tvarkingo bankų pertvarkymo sistema. Šios priemonės padėjo pašalinti kai kuriuos bankų priežiūros ir pertvarkymo trūkumus, kurie buvo 2009 m. Pradėtas bankų

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų apžvalgos pagrindines mintis. Visa apžvalga pateikta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E. paštas press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

sąjungos ir kapitalo rinkų sąjungos kūrimo darbas. Vis dėlto auditoriai taip pat nurodo, kad dar nėra įveikti šie iššūkiai:

- mažas bankų pelningumas ir pertvarkymo galimybės, aukštas (nors mažėjantis) neveiksnių paskolų lygis kai kuriose valstybėse narėse ir bankams taikomų nacionalinių nemokumo teisės aktų fragmentacija;
- dėl kredito nuostolių galimai mažiau stabili finansų sistema, priklausoma nuo COVID-19 krizės sukulto nuosmukio trukmės ir masto;
- nepaisant didelių pastangų standartizuoti priežiūrą valstybėse narėse, susikertantys nacionaliniai ir ES interesai vis dar nėra valdomi efektyviai, o reglamentavimo arbitražas yra problema, kaip pažymėta ankstesniuose Audito Rūmų audituose, konkrečiai susijusiuose su ES priežiūros institucijomis (EBI, EIOPA ir ESMA);
- ES priemonės, skirtos sisteminiams finansiniams rizikoms nustatyti, kol kas daugiausia taikomos bankų sektoriui, o draudimo sektoriui, pensijoms ir nebankiniams finansų tarpininkams skirta makroprudencinė sistema yra mažiau išplėtotą ir tebesvarstoma ES lygmeniu.

Be to, auditoriai pažymi, kad jei ES nori įgyvendinti savo plataus užmojo tikslus saugoti, prižiūrėti ir stiprinti savo finansų sektorių, ji turi tam skirti pakankamus biudžeto ir personalo išteklius ir kad reikia baigti kurti kapitalo rinkų sąjungą bei bankų sąjungą (vis dar trūksta trečiojo ramsčio).

Iki 2008 m. krizės kai kuriose valstybėse narėse viešieji finansai buvo menkai stebimi ir kontroliuojami, fiskaliniai rezervai buvo maži, o ekonominės politikos ES lygmeniu silpnai koordinuojamos. Esama panašumų lyginant su situacija 2020 m. dėl dabartinės rizikos, kad ekonominiai skirtumai valstybėse narėse augs, o dėl COVID-19 krizės labai pablogės fiskalinio deficito ir valstybių skolų būklė, nes ši krizė turi reikšmingą neigiamą poveikį valdžios sektoriaus išlaidoms ir pajamoms. Auditorių teigimu, dėl didelės valstybės narės skolos iki pandemijos didėja jos pažeidžiamumas ir labai menksta gebėjimas įgyvendinti politikas, padėti įmonėms ar teikti bendrą socialinę paramą.

Priemonės, kurių imtasi siekiant įveikti COVID-19 krizės padarinius ES šalių ekonomikai ir finansams, lemia tolesnę institucinę ir politinę atsaką. Kaip pažymėta atlikus ankstesnius auditus dėl ES fiskalinės politikos koordinavimo, ekonomikos valdymas ES lygmeniu tampa vis sudėtingesnis ir sunku užtikrinti taisyklių įgyvendinimą; tam reikia didelės Komisijos ir Tarybos diskrecijos ir ekspertų vertinimo, taip pat daug daugiau valstybių narių pastangų siekiant įgyvendinti ES rekomenduojamas reformas.

Pastaba leidėjams

Remiantis Komisijos prognozėmis, 2020 m. ES BVP turėtų sumažėti 7,4 % (7,7 % euro zonoje) – daugiau nei bet kuriais 2008–2012 m. krizės metais. ES leidžia laikinas valstybės pagalbos taisyklių išimtis ir bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos pagal Stabilumo ir augimo pakto panaudojimą, kad būtų sudarytos sąlygos valstybėms narėms nedelsiant įgyvendinti verslui ir fiskalinei sistemai palankias politikas. Be to, ES parengė naujas biudžeto priemones, kuriomis siekiama padėti valstybėms narėms atsigauti ir apsaugoti vidaus rinką bei euro stabilumą. Šioms priemonėms priskiriama 750 milijardų eurų vertės priemonė „Next Generation EU“ ir jos svarbiausia dalis – nauja ekonomikos gaivinimo ir atsparumo

didinimo priemonė, taip pat trys apsaugos priemonės, kurių bendra vertė – 540 milijardų eurų.

Audito Rūmų apžvalga „*Kaip ES atsižvelgė į patirtį, įgytą per 2008–2012 m. finansų ir valstybių skolų krizes*“ 23 ES kalbomis paskelbta Audito Rūmų interneto svetainėje (eca.europa.eu). Apžvalga nėra audito ataskaita, tačiau joje pateikiami faktai apie labai konkrečius klausimus. Šioje naujausioje apžvalgoje pateikiama informacija apie pradinį atsaką į COVID-19 krizę ir ji papildo kitą su COVID-19 susijusį Audito Rūmų darbą, įskaitant nuomones dėl [Bendrujų nuostatų reglamento \(BNR\)](#), [REACT-EU](#), [Teisingos pertvarkos fondo](#) ir [Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės](#). Netrukus bus paskelbtos dvi apžvalgos dėl ES indėlio į politikos atsaką reaguojant į COVID-19 visuomenės sveikatos srityje ir ekonomikos sektoriuje. Informacija apie priemones, kurių Audito Rūmai ėmėsi reaguodami į pandemiją, pateikta [čia](#).

Kontaktai spaudai: Claudia Spiti, claudia.spiti@eca.europa.eu, mob. tel. (+352) 691 553 547